

PATVIRTINTA
Pasvalio lopšelio-darželio „Liepaitė“
Direktorius 2018 m. rugpjūčio 20 d.
Įsakymu Nr. DV-40

PASVALIO LOPŠELIO-DARŽELIO „LIEPAITĖ“ KRIZIŲ VALDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krizių valdymo lopšelyje-darželyje „Liepaitė“ tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) reglamentuoja krizių valdymą lopšelyje-darželyje „Liepaitė“ (toliau – Lopšelis-darželis), krizių valdymo komandos narių funkcijas, darbo organizavimą bei Pasvalio rajono savivaldybės Švietimo pagalbos tarnybos (toliau – PŠPT) funkcijas, institucijų bendradarbiavimą krizių valdymo Lopšelyje-darželyje metu.

2. Krizių valdymo tikslas:

2.1. įveikti krizės sukeltas pasekmes ir teikti Lopšelio-darželio bendruomenei veiksmingą pagalbą. Užtikrinti, kad krizės įveikimo metu ugdymo procesas Lopšelyje-darželyje vyktų įprasta tvarka arba kuo greičiau prie jos grįžtų;

2.2. užtikrinti krizės paveiktiems bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą.

3. Krizių valdymo koordinatoriai, organizatoriai ir vykdytojai yra Lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija (toliau - Komisija), krizių valdymo komanda ir PŠPT.

4. Šiame tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **krizinė situacija** – situacija, kurią lydi didelis nerimas, įtampa, grėsmė, nesaugumas, pavojus, pasimetimas ir kt.;

4.2. **krizė ugdymo įstaigoje** – netikėtas ir/ar pavojingas įvykis, sutrikdantis įprastą bendruomenės ar atskirų jos narių veiklą, emociškai sukrečiantis visą ar didesnę Lopšelio-darželio bendruomenės dalį. Krizinių situacijų pavyzdžiai: vaiko ar bendruomenės nario savižudybė, kita komplikauta netektis: bendruomenės nario mirtis dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos, nelaimingas atsitikimas, susijęs su mirties grėsme Lopšelyje-darželyje, gaisras Lopšelyje-darželyje, bendruomenės nario dingimas ir kt.

4.3. **krizės valdymas įstaigoje** – koordinuoti veiksmai, kuriuos atlieka Lopšelio-darželio krizių valdymo komanda, VGK ir PŠPT siekdama įveikti krizės sukeltas problemas ir teikti bendruomenei veiksmingą pagalbą. Krizių valdymas apima pagalbos organizavimą, Lopšelio-darželio bendruomenės (įskaitant tėvus) bei kitų institucijų informavimą, bendravimą su žiniasklaida, pasirūpinimą Lopšelio-darželio bendruomenės narių saugumu ir pan.;

4.4. **krizės valdymo komanda** – Lopšelyje-darželyje nuolat veikianti krizių valdymą vykdanči komanda, kurią sudaro administracijos, pedagogų atstovai, turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų;

4.5. krizės valdymo komandos vadovas – Lopšelio-darželio direktorius.

II. KRIZIŲ VALDYMO LOPŠELYJE-DARŽELYJE „LIEPAITĖ“ ORGANIZAVIMAS

Krizių valdymas:

5.1. Krizių valdymą organizuoja Lopšelio-darželio krizių valdymo komanda (toliau – Lopšelio-darželio komanda). Krizių valdymo komandą (5 nariai) sudaro: direktorius, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, 3 pedagogai, turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų, tai yra komunikacijos, bendradarbiavimo, komandinio darbo, konfliktų sprendimo įgūdžių. Krizių valdymo komandai vadovauja Lopšelio-darželio direktorius, jam negalint atlikti savo funkcijų, jos pavaduotojas ugdymui (toliau Lopšelio-darželio komandos vadovas). Lopšelio-darželio komandos vadovas atsakingas už komandos darbą, narys, direktoriaus pavaduotojas ugdymui atsakingas už

komunikaciją, narys, atsakingas už psichologinės pagalbos organizavimą ir (ar) teikimą, narys, atsakingas už saugumą, narys, atsakingas už pirmosios medicininės pagalbos organizavimą. Įstaigos komanda bendradarbiauja ir veikia su Komisija. Lopšelio-darželio komandos nariai gali būti ir VGK nariais. Lopšelio-darželio komandos sudėtį tvirtina Lopšelio-darželio direktorius.

5.2. Krizės komandos paskirtis krizės metu – pasirengti konstruktyviai reaguoti į krizę, o įvykus krizei – koordinuoti ir veiksmingai organizuoti krizės pasekmių įveikimą, užtikrinti krizės paveiktiems bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą ir informuoti apie įvykį;

5.3. Įvykus krizei Lopšelio-darželio komanda koordinuoja komandos darbo organizavimo tvarką, pasiskirsto funkcijomis, parengia krizės valdymo planą ir kt.;

5.4. Krizių valdymą koordinuoja Lopšelio-darželio komandos vadovas ir PŠPT koordinatorius;

5.5. Krizių valdymą organizuoja Lopšelio-darželio krizių valdymo komanda kartu su PŠPT koordinatoriumi.

6. Lopšelio-darželio komanda krizės metu atlieka šias funkcijas:

6.1. nedelsiant įvertina krizės aplinkybes ir informuoja Pasvalio rajono savivaldybės Švietimo ir sporto skyrių ir PŠPT;

6.2. kartu su Komisija parengia preliminarų krizės valdymo veiksmų planą, kuriame numato krizės valdymo veiksmus (toliau – krizės valdymo veiksmų planas) (Priedas Nr. 1), kuriame numatyti šie veiksmai:

6.2.1. prireikus kreipiasi pagalbos į teritorinės policijos įstaigą, medicinos įstaigas, Pasvalio rajono savivaldybės Vaiko teisių apsaugos tarnybą ir kitas institucijas;

6.2.3. nustato bendruomenės grupes ar asmenis, kuriems reikalinga psichologinė, socialinė-pedagoginė, socialinė ar kita pagalba ir ją organizuoja;

6.2.4. konsultuoja bendruomenės narius individualiai ar grupėmis;

6.2.5. konsultuoja pedagogus, kaip informuoti apie krizę vaikus ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

6.2.6. rengia pokalbius su vaikais;

6.2.7. atlieka kitus, būtinus sustabdyti krizę, krizės valdymo veiksmus. Sustabdžius krizės valdymo veiksmus, aptaria krizės valdymo eigą ir numato postvencinius veiksmus;

6.2.8. esant krizinei situacijai fiksuoja įvykį (Priedas Nr. 2).

6.3. Lopšelio-darželio administracija susisiekiusi, suderinusi su PŠPT ir Pasvalio rajono savivaldybės Švietimo ir sporto skyriumi, informuoja įstaigos bendruomenę apie įvykį (visuotinis bendruomenės narių susirinkimas, SMS žinutės, elektroninis paštas, skambučiai tėvams ir pan.);

6.4. rengiant pranešimus bendruomenei, pateikiami tik patvirtinti faktai ir informuojama apie priimtus sprendimus prevencijai ir intervencijai;

6.5. Lopšelio-darželio komanda ir PŠPT koordinatorius nuolat stebi, renka informaciją vertina krizės valdymo procesą, prireikus koreguoja krizės valdymo įstaigoje veiksmų planą.

7. Lopšelio-darželio komanda, PŠPT koordinatorius, įgyvendinę krizės valdymo numatytus veiksmus, įvertina krizės valdymo veiksmų sėkmingumą ir priima reikiamus sprendimus:

7.1.1. aptaria krizės įveikimą;

7.1.2. sustabdo krizės valdymo aktyvius veiksmus;

7.1.3. po krizės įveikos aptaria rezultatus (Priedas Nr. 3).

7.1.4. baigus aktyvius veiksmus 1 mėnesį tęsia rizikos grupės asmenų stebėjimą ir vertina situaciją bendruomenėje;

7.1.5. krizės paveikti aukos (ų) artimieji informuojami apie psichologinės pagalbos galimybes, motyvuojami ir nukreipiami pagalbai.

8. Krizių valdymo komandos narių funkcijos:

8.1. *Įstaigos komandos vadovas – lopšelio – darželio „Liepaitė“ direktorius:*

8.1.1. vadovauja komandos darbui;

8.1.2. užtikrina, kad, nesant kurio nors komandos nario, jo funkcijoms krizės valdyme atlikti būtų paskirtas kitas institucijos darbuotojas;

8.1.3. užtikrina, kad komandos nariams dalyvaujant krizės valdymo veikloje būtų paskirti asmenys jų tiesioginiam darbui dirbti;

8.1.4. rūpinasi, kad komandos nariai ir kiti institucijos darbuotojai, paskirti jų funkcijoms krizės valdyme atlikti, įgytų krizės valdymo kompetencijų ir nuolat (ne rečiau kaip kartą per metus po 4 akademinės valandas) tobulintų kvalifikaciją šioje srityje;

8.1.5. inicijuoja krizių valdymo komandos posėdžius krizės valdymo klausimams svarstyti. Komandos posėdžiai krizės valdymo organizaciniam klausimams (Lopšelio-darželio komandos narių funkcijoms krizės valdyme pasiskirstyti, preliminariam krizės valdymo veiksmų planui sudaryti, planuoja dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, pasidalina patirtimi ir kt.) aptarimai organizuojami pagal poreikį, bet ne rečiau kaip 2 kartus per metus;

8.1.6. įvykus krizei bendrauja su Pasvalio rajono savivaldybės Švietimo ir sporto skyriumi;

8.1.7. įvykus krizei, susisiekiama su nukentėjusio asmens artimaisiais ir (ar) policija, patikslina krizės faktus, aptaria su asmens artimaisiais, kokia informacija apie krizę bus pateikta institucijos bendruomenei (administracijai, pedagogams, mokiniams, mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams));

8.1.8. krizės metu nedelsiant sušaukia ir informuoja apie krizę, Lopšelio-darželio Komandą, Komisiją, pristato jo įgaliojimus;

8.1.9. informuoja pedagogus apie krizės valdymo organizavimo veiksmus ir pateikia informaciją apie krizę institucijos darbuotojams, užtikrina, kad pedagogai nedelsiant (ne vėliau kaip kitą ugdymo dieną) vienu metu, mažoms vaikų grupėms (grupėse) praneštų informaciją apie krizę. Esant poreikiui, pateikia informaciją žiniasklaidai;

8.1.10. mokinio ir (ar) Lopšelio - darželio darbuotojo mirties atveju pasirūpina, kad jo asmens duomenys būtų pašalinami iš žurnalų, sąrašų, kompiuterių ir kita, mirusiojo daiktus perduoda artimiesiems;

8.2. *narys, atsakingas už komunikaciją:*

8.2.1. reguliariai atnaujina komandos narių ir psichologinės pagalbos teikėjo (-ų) kontaktus ir užtikrina jų prieinamumą komandos nariams ir institucijos bendruomenei;

8.2.2. bendradarbiaudamas su PŠPT, Pasvalio rajono savivaldybės Švietimo ir sporto skyriumi, kitomis institucijomis, komandos vadovu, parengia informacijos apie krizę tekstą, kuris bus skirtas bendruomenei, prireikus ir žiniasklaidai, bei pateikia šią informaciją komandos vadovui;

8.2.3. konsultuoja komandos vadovą, pedagogus, kaip informuoti apie krizę vaikus ir žiniasklaidą;

8.2.4. paruošia informaciją apie krizę ir praneša vaikų tėvams (globėjams, rūpintojams);

8.2.5. vertina bendravimo su žiniasklaida efektyvumą;

8.3. *narys, atsakingas už psichologinės pagalbos organizavimą ir (ar) teikimą:*

8.3.1. įvykus krizei, vertina situaciją (labiausiai krizės paveiktus bendruomenės narius, bendrą bendruomenės mikroklimatą, psichologinės pagalbos teikimo poreikį) ir vidinius resursus, reikalingus psichologinei pagalbai teikti;

8.3.2. užmezga ryšius su įvairiomis organizacijomis ir bendruomenės struktūromis, galinčiomis padėti krizės atveju;

8.3.3. bendradarbiaudama Pasvalio rajono savivaldybės Vaiko teisių apsaugos tarnyba, kreipiasi pagalbos į policiją ir/ar kitas institucijas, organizuoja psichologinės pagalbos bendruomenei teikimo priemones (teikėjus, patalpas, laiką);

8.3.4. labiausiai krizės paveiktiems bendruomenės nariams siūlo psichologinę pagalbą ir (ar) teikia informaciją apie psichologinės pagalbos teikėją (-us) ir (ar) teikia psichologinę pagalbą bendruomenės nariams (rengia pokalbius su bendruomenės nariais, konsultuoja bendruomenės narius individualiai ar grupėmis), neleidžia skliti gandams;

8.3.5. prireikus išorinių psichologinės pagalbos šaltinių, kreipiasi į (PŠPT) specialistus.

8.4. *narys, atsakingas už saugumo priemonių organizavimą:*

8.4.1. esant krizei, susijusiai su realia ar suvokiama grėsme bendruomenės narių civiliniam saugumui, nedelsiant imasi priemonių, užtikrinančių bendruomenės narių saugumą, ir informuoja komandos vadovą ar jo pavaduotoją, prireikus iškviečia policiją ir (ar) priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

8.4.2. po krizės vertina saugumo priemonių efektyvumą;

8.5. *narys, atsakingas už pirmosios medicininės pagalbos organizavimą:*

8.5.1. esant realiai ar suvokiamai grėsmei bendruomenės narių sveikatai ir (ar) gyvybei, nedelsiant nustato sužeistus bendruomenės narius, inicijuoja pirmosios medicininės pagalbos teikimą ir informuoja komandos vadovą ar jo pavaduotoją, prireikus iškviečia greitąją medicinos pagalbą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

8.5.2. rūpinasi, kad krizės atveju būtų priemonių, reikalingų pirmajai medicininei pagalbai suteikti;

8.5.3. numato vietą (-as) institucijoje, kur galėtų būti teikiama pirmoji medicininė pagalba;

8.5.4. po krizės vertina pirmosios pagalbos organizavimo efektyvumą.

9. Visi pagalbą krizinėje situacijoje teikę specialistai turi laikytis konfidencialumo, gauti ir teikti informaciją tiek, kiek būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas ir nepažeidžiant vaiko teisių ir teisėtų interesų.

**PASVALIO LOPŠELIO-DARŽELIO „LIEPAITĖ“
KRIZĖS VALDYMO VEIKSMŲ PLANAS**

_____

(data)

1. Lopšelio-darželio „Liepaitė“ bendruomenės narys, gavęs informaciją apie krizę Lopšelyje-darželyje „Liepaitė“, nedelsdamas informuoja Komandos vadovą ..

(vardas, pavardė, kontaktinis telefono Nr.)

Jam nesant, jo įgaliotą atstovę direktoriaus pavaduotoją ugdymui
(vardas, pavardė, kontaktinis telefono Nr.)

2. Krizių valdymo komandos vadovas susisiekiama su nukentėjusiojo asmens artimaisiais ir (ar) policija patikslina krizės faktus (kas, kur ir kada įvyko) ir informaciją, kuri galėtų būti pateikta bendruomenei.

3. Krizių valdymo komandos vadovas nedelsdamas sušaukia Krizių valdymo komandos ir Komisijos posėdį.

Krizių valdymo komandos narių vardai, pavardės, telefono Nr., funkcijos krizės valdymo metu:

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

4. Krizių valdymo komandos vadovas informuoja apie krizę Pasvalio rajono savivaldybės Švietimo ir sporto skyrių, jei Krizių valdymo komanda ir Komisija susitarė dėl šios funkcijos priskyrimo Krizių valdymo komandos vadovui.

Įstaigos pavadinimas Pasvalio lopšelis-darželis „Liepaitė“ .....

Kontaktinio asmens vardas, pavardė, telefono Nr., el. paštas .....

5. Krizių valdymo komanda kartu su Komisija posėdžio metu aptaria šiuos klausimus (priklausomai nuo konkrečios krizės situacijos posėdžio darbotvarkė gali būti papildyta įtraukiant kitus aktualius klausimus arba sutrumpinta, jei kai kurie klausimai neaktualūs konkrečios krizės situacijoje):

5.1. Įvertina krizės paveiktų asmenų grupes (kurie lopšelio - darželio „Liepaitė“ bendruomenės nariai gali būti labiausiai paveikti);

Labiausiai krizės paveiktos asmenų grupės:.....

.....

.....

5.2. Įvertina turimus psichologinės pagalbos resursus, jei jų nepakanka, kreipiamasi į psichologinės pagalbos teikėją (-us) ir informuoja Pasvalio rajono savivaldybės Švietimo ir sporto skyrių.

Psichologinės pagalbos teikėjo (-ų) vardas, pavardė, telefono Nr., el. paštas .....

5.3. Sutaria, kokia informacija apie krizę ir jos valdymo veiksmus bus pateikiama atskiroms bendruomenės grupėms (mokiniam, tėvams (globėjams, rūpintojams), lopšelio-darželio „Liepaitė“ darbuotojams, žiniasklaidai). Taip pat sutaria, kas, kada ir kokia forma pateiks parengtą informacinį tekstą;

5.4. Esant būtinybei sprendžia apie papildomų civilinės saugos ir (ar) greitosios medicinos pagalbos priemonių reikalingumą (policijos ir (ar) priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, greitosios medicinos pagalbos iškvietimą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

5.5. Svarsto būtinybę informuoti apie krizę kitas įstaigas ar institucijas (pvz., Pasvalio rajono savivaldybės Vaiko teisių apsaugos tarnybą, kitus lopšelius-darželius, kurias gali paveikti krizė ar kt.) ir bendradarbiauti su jomis organizuojant ar vykdant krizės valdymo veiksmus;

5.6. Mirties atveju aptaria dalyvavimą laidotuvėse (visi lopšelio-darželio „Liepaitė“ bendruomenės nariai turi būti informuoti apie laidotuvių laiką ir vietą; laidotuvėse dalyvauja tik norintys lopšelio-darželio „Liepaitė“ bendruomenės nariai);

5.7. Atsižvelgus į konkrečios krizės aplinkybes ir remiantis posėdžio metu priimtais sprendimais kartu su Komisija konsultuojasi su Pasvalio rajono savivaldybės Švietimo ir sporto skyriumi ir psichologinės pagalbos teikėju (-ais), tikslina preliminarų krizės valdymo veiksmų planą;

5.8. Numato kito Krizių valdymo komandos posėdžio vietą ir laiką.

6. Apie krizę informuojama bendruomenė.

7. Labiausiai nukentėjusiems asmenims teikiama psichologinė ir (ar) kita pagalba.

8. Pasirūpinama, kad visiems bendruomenės nariams būtų prieinama informacija apie psichologinės pagalbos galimybes.

9. Vaiko ar kito bendruomenės nario mirties atveju pasirūpinama, kad jo vardas, pavardė būtų pašalinami iš žurnalų, sąrašų, kompiuterių, pasirūpinama mirusiojo daiktais.

10. Krizių valdymo komanda reguliariai aptaria krizės valdymo veiksmų eigą, veiksmingumą, prireikus keičia, koreguoja krizės valdymo veiksmų planą.

---

2 priedas

PAGALBOS TEIKIMO VAIKUI, ESANT KRIZINEI SITUACIJAI ANALIZĖ

Įvykio aprašymas.....

.....

.....

.....

.....

Informacijos šaltinis:.....

Įvykio data, laikas:.....

Eil. Nr.	Data	Specialistas	Veiksmai/priemonės

KRIZIŲ VALDYMO PASVALIO LOPŠELYJE-DARŽELYJE „LIEPAITĖ“ ATASKAITA

Ugdymo įstaiga:.....

Įvykis: data, įvykio pobūdis.....

Informacijos apie įvykį šaltinis.....

Kada ir kokias įstaigas, ugdymo įstaiga informavo apie įvykį:.....

Pagalbos teikėjai:.....

Aktyvios pagalbos teikimo pradžia:.....

Aktyvios pagalbos teikimo pabaiga:.....

Pagalbos priemonės/veiksmai bendruomenei:

	Aprašymas
Informacijos apie įvykį tikslinimas, pranešimų rengimas ir platinimas, situacijos ugdymo įstaigoje įvertinimas, pirminis pagalbos gavėjų ir teikėjų nustatymas, nuolatinis situacijos stebėjimas, pagalbos priemonių tikslinimas.	
Mokiniams (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius).	
Tėvams (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius)	
Ugdymo įstaigos kolektyvui (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius)	
Sunkumai teikiant pagalbą	

Rekomendacijos dėl galimų prevencijos priemonių įgyvendinimo siekiant spręsti pastebėtas rizikas pagalbos teikimo metu:

.....
 .....
 .....

PŠPT koordinatorius: .....

(vardas, pavardė, parašas)

Ugdymo įstaigos komandos vadovas: .....

(vardas, pavardė, kontaktinis telefono Nr.)

_____